

Lucavsālas attīstības plāns

Vēsturiskais apraksts

Vēsturiski saplūstot vairākām Daugavas salām 18.gs.izveidojās tagadējā Lucavsala. Jumpravasala (tagadējā Lucavsaldas daļa) no 1257.gada atradās cisterciešu klostera īpašumā, Livonijas kara laikā (1558.-1583.) pāriet Rīgas pilsētas īpašumā.

Līdz pat Latvijas brīvvalsts nodibināšanai pilsētai piederēja tikai Jumpravasaldas zemes. Pārējā Lucavsaldas daļa nepiederēja pilsētai, tā bija brīva bruņinieku muiža. Dārziņi atradās Daugavas augšgalā un gar Bieķengrāvi. 17. gadsimtā, uz vienas no salinām, ka Mazdārziņi Lucavsaldas dārzi ir bezsaimnieciskas attieksmes dēļ nolaista un apdraudēta Rīgas kultūrvēsturiskā mantojuma un sociālās infrastruktūras daļa.

Gadiem ilgi ar šos dārzus apsaimniekojošām ģimenes dārziņu biedrībām tika slēgti īstermiņa nomas līgumi - no aprīļa līdz novembrim, ikreiz ar atrunu, ka nomas līgums turpmāk pagarināts netiks. Lielākā daļa dārziņu teritorijas ir tiešā Rīgas domes pārziņā. Netiek organizēta arī sistemātiska atkritumu izvešana, ir likvidēta elektrolīnija.

Saskaņā ar pilsētas applūšanas riska teritoriju karti un Satversmes tiesas lēmumu par apbūves aizliegumu applūstošajās teritorijās, ēku un infrastruktūras objektu būvniecība Jumpravasaldas teritorijā nav iespējama, tomēr no pilsētas attīstības plāna ģimenes dārziņu tālāka pastāvēšanas iespēja tika svītrotā, neņemot vērā sabiedrisko apspriešanu rezultātus.

Lucavsaldas Ekokopiena attīstība

Lucavsaldas Ekokopiena izveidojās 2012. gadā, kad notika Ģimenes dārziņu forums Dabas muzejā.

Forumā rezultātā daudzas ģimenes paņēma dārzus Lucavsaldā. Dzima ideja par Lucavsaldas Ekokopienā un tika nolemts veidot Kopienas dārzu ar mērķi eksperimentēt ar Permakultūru.

2012. gadā Lucavsaldas Ekokopienas Dārzā tika sāktā dārza mājas būvniecība.

2013.gadā rudenī aktīvākie jaunieši saorganizēja Ražas svētkus, notika meistarklases un sēklu maiņa.

2014. gadā Lucavsaldas Ekokopiena aktīvi sākā darboties gan kopienas dārzā gan sabiedriskā līmenī.

Kopā 2014. gada rudenī tika rīkoti 3 piketi pie RD un 2 gājieni.

Paralēli visiem pasākumiem tik rīkotas talkas Lucavsaldā, gan Kopienas dārzā, gan kopienas pamestajos dārzos.

RD tika nosūtītas vairākas vēstules gan no Lucavsaldas Ekokopienas, gan no Jumpravasaldas apvienības, gan no VAK.

Lucavsaldas Ekokopiena turpināja kopienas mājas būvniecību, kopienas dārzs tika sakārtots.

17.maijā norisinājās topošās kopienas "Gaismas Dārzu" svētki ar meistarklasēm un muzikantiem.

2014. gada 8.jūlijā 1.pikets pie Rīgas Domes, ko organizēja Lucavsaldas Ekokopiena, "Jumpravasaldas" kooperatīvs un VAK .

3.septembrī Lucavsaldas Ekokopiena piedalījās Seminārā „21. gadsimta ģimenes dārziņi Eiropā un Latvijā,” kas notika Rīgas Domē.

9.septembrī notika 2. pikets pie RD.

13. septembrī notika Koku skaitīšanas akcija.

24. septembrī Dabas Muzejā rīkojām Rīgas kopienu semināru, kurā iepazīnāties ar jauniem cilvēkiem un vairāki no atnākušajiem pievienojās Lucavsalas Ekokopienas Kodolkomandai.

28. septembrī notika Rīgas Zaļais Gājiens, kā atbalsta akcija Lucavsalai. Pēc gājiena Lucavsalas Ekokopienas dārzā notika Ražas svētki.

30. oktobrī notika apvienības “Elpo Zaļi” rīkotais gājiens un mītiņš “Glābsim Lucavsalu,” kur piedalījās gan Lucavsalas Ekokopiena, gan VAK, gan citi dārzu apsaimniekotāji.

2. novembrī Lucavsalas Ekokopiena organizēja pirmo Rīgas Pārmaiņu Iniciatīvas (PI Rīga) pasākumu, uz kuru bija uzaicināti NVO, biedrību, kustību, kopienu un apkaimju pārstāvji.

2015.gada vasaras sezonas laikā Lucavsalas aktīvistu rīkoto ekskursiju rezultātā vairāk nekā 30 cilvēki ir sākuši apsaimniekot savu dārzu, daudzi no šiem cilvēkiem pārstāv kādu organizāciju.

2015. gadā Latvija ir ES prezidējošā valsts un tāpēc ir izveidotas 2 vēstnieku grupas-vecie un nopietnie ar Vairu Vīķi Freibergu u.c. Un jauniešu vēstnieki.

Lucavsalas Ekokopienas aktīvisti Emīls Hlevickis (pazīstams kā Zaķmens) un Inga Greiškāne ir uzaicināti būt par jauniešu vēstniekiem.

25. aprīlī Lielajā Talkā tīrīšanas darbi Lucavsalā- no Pārdaugavas izpilddirekcijas puses 1000maisū vietā- 700, un solīto 4 konteineru vietā tikai 2- ierastajās vietās- pārpildīti, pārējos atkritumus neizved vēl vairāk kā mēnesi pēc Lielās talkas.

No 29.jūl. līdz 2.aug. Sākam dalību Sociālās uzņēmējdarbības apmācību projektā “Socifaction,” kura laikā mums ir iespēja konsultēties ar mentoriem, lai gūtu padomus, kā uzsākt savu sociālo uzņēmējdarbību. (Projekts ilgst no 28.jūlija līdz 15.novembrim) 22.-23.augustā Piedalāmies festivālā Helsus ar Informatīvu Telti un 2 ekskursijām Lucavsalā.

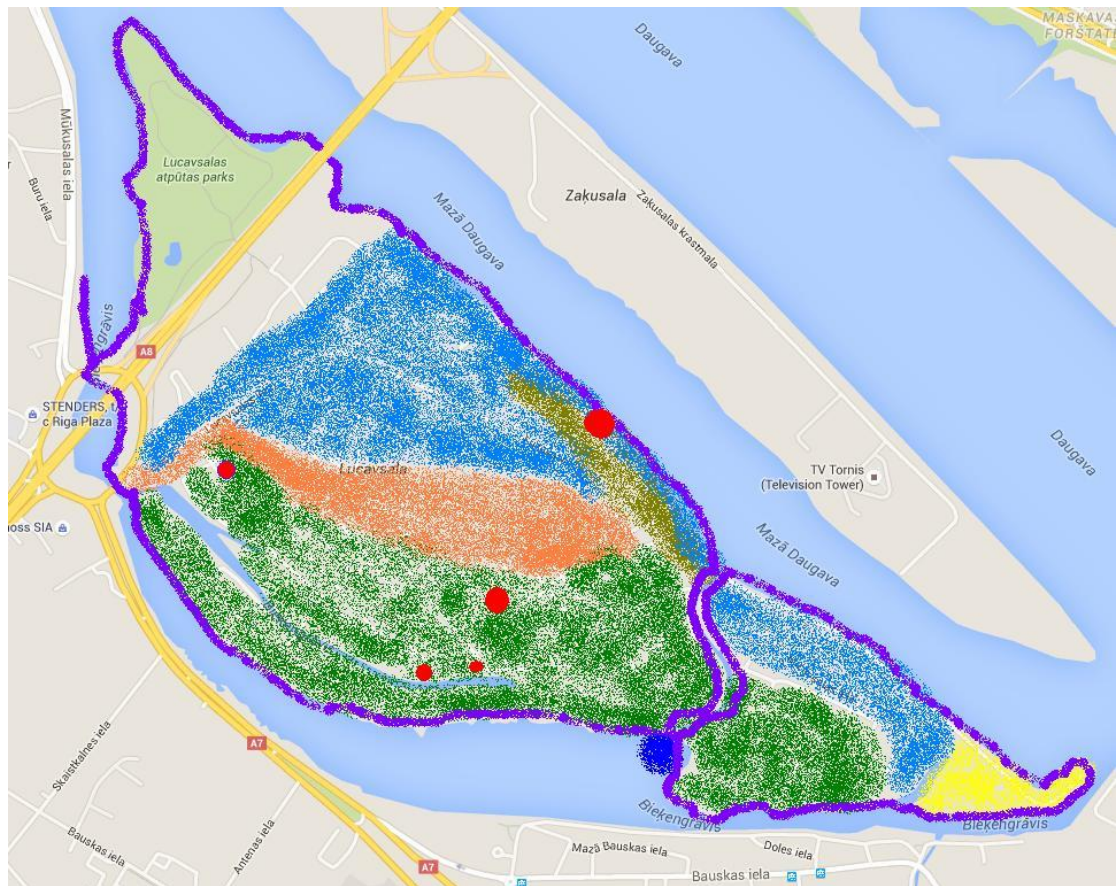
Kā ir mainījusies Lucavsalas Ekokopiena

1) Lucavsalas Ekokopienas aktīvisti ir nodibinājuši Lucavsalas biedrību, kuras valdē ir Inga Greiškāne, Elīza Lasmane, Jāzeps Bikše un Emīls Hlevickis.

2) Rīgas mērs Nils Ušakovs vizītē Lucavsalā, uz kuru sanākuši daudzi Lucavsalieši, visus iepriecina ar vēsti, ka lēmums par Lucavsalas pārdošanu ir bijis nepareizs un tas tiks atcelts. Kā arī dārzu nomas līgumu termiņš varētu būt 3-5 gadi.

3) Pēc šīs vizītes Rīgas Dome izveidoja Lucavsalas Konsultatīvo padomi, kurā piedalās Rīgas mērs Nils Ušakovs, īpašumu departamenta direktors Oļegs Burovs, no Pārdaugavas izpilddirekcijas, Jumpravsalas apvienības vadītāja Rasma Griņa, no Vides Aizsardzības Kluba kā arī no Lucavsalas Biedrības.

4) Pēc Ingas Greiškānes idejas 2015.gada vasarā tika izveidots Centrālais dārzs, kurš kā jau liela daļa teritorijas bija neapsaimniekota un aizaugusi. Ar aktīvistu palīdzību šis dārzs tika sakopts un ar garīgo prakšu festivāla “Gara Vasara” organizatoru iesaisti šī teritorija (kopā 16 dārzi) tika ierīkota pasākumu organizēšanai un no bambusiem tika izveidota kupola nojume.

- **tauves zona**
- **parks**
- **sociālā biznesa un dažādu sabiedrisko aktivitāšu teritorija**
- **ģimenes, draugu un atvērto dārzu, paraugdārzu teritorija**
- **bioloģiskā jahtu piestātne**
- **festivālu teritorija**
- **privātnāju teritorija**
- **"aktīvie punkti" jeb organizācijas, kas jau aktīvi darbojas Lucavsalā**

Vīzija

Radoši aktīva sala dārzu, kultūras, sporta, tūrisma un vides izglītības jomā/nozarē

Sadarbība ar Rīgas Domi

Veiksmīga sadarbība ar Rīgas Domi turpmākā Lucavsala attīstības un plānošanas procesā, kur tiek aktīvi iesaistīti Lucavsala kopienas biedri un pilsētas iedzīvotāji.

Pastāvošās problēmas apzināšanās un to risinājumi

- **Ceļi.** Lucavsalā ceļi ir ļoti kritiskā stāvoklī. Ceļu plānojums un izveide Lucavsalā. Tauves zona – izveidot riteņbraucēju celiņu apkārt visai Lucavsalai.
- **Elektrība.** Lucavsalā, mazdārziņu teritorijā elektrības nav. Tā ir tikai dzīvojamo māju teritorijā. Izveidot alternatīvus enerģijas ieguves veidus, piemēram, saules baterijas.
- **Atkritumi.** 1. Lucavsalā ir daudz būvgružu atkritumu, kas ir ievesti un atstāti tur. Būvgružu savākšana. 2. Aizauguši un pamesti dārzi, kuros ir pussabrukušas būdiņas un citi atkritumi. Lucavsala talkas, kurās aizaugušās teritorijas tiek iztīrītas un piedāvātas apsaimniekošanai. 3. Konteineri un atkritumu šķirošana. Lucavsalā ir trīs konteineri, kas tiek izvesti vienreiz gadā. Maksā līgumā par atkritumu savākšanu ir neadekvāti liela. Un nav izplānot stratēģiski pareizi konteineru izvietojums. Piemēram, Kazas sēklī pašā sākumā stāv viens konteiners. Tas ir diezgan tālu no apsaimniekotajām ģimenes dārziņu teritorijām. Kā risinājums ir atkritumu šķirošanas konteineri, kas ir videi draudzīgāk un par samērīgākām cenām.
- **Zagšana.** Vietējie apsaimniekotāji sūdzas par zagļiem, dzērājiem un par to, ka tiek atvesti būvgruži un tur izmesti. Kā risinājums ir izveidot žogu salai tilta pusē un apsardzi vai arī kameras.

Lucavsala – ūdens resursi

Lucavsalai viens no galvenajiem resursiem ir ūdens. Tas arī ir visai Rīgai lielisks resurss, taču salīdzinoši maz tiek izmantots. Uz salas ir airēšanas bāze, kur jaunieši var aktīvi sportot. Nākotnē mērķis ir izveidot bio jahtu piestātni. Iztīrīt Bieķengrāvi un vēcināt ūdens aktivitātes gan atpūtas, sporta jomās, gan tūrisma un izklaides jomās. Kā arī izveidot tauves zonu – riteņbraucēju celiņš apkārt visai Lucavsalai.

Kultūras saglabāšana ar pievienoto vērtību jeb Lucavsala – radošā sala

Lucavsala ir pazīstama kā ģimenes dārziņu teritorija. Kā pievienoto vērtību nākotnē Lucavsālā plānots izveidot un attīstīt Centrālo dārzu – atvērta, plaša teritorija aptuveni Lucavsalas ģeogrāfiskajā centrā, kas ir neapsaimniekota un aizaugusi, kur notiks lokālie pasākumi un kopienas sapulces. Vieta, kur pilsētas iedzīvotāji var satikties un iepazīties ar kopienas biedriem. Kā rezultātā tiks piesaistīti jauni dārziņu apsaimniekotāji.

Nākotnē paredzēts piedāvāt trīs dārziņu apsaimniekošanas paketes:

1. Ģimenes dārziņš – teritorija aptuveni 200-600 m² platībā, kas nožogota un paredzēta ģimenēm, dārziņu apsaimniekotājiem, kuru mērķis ir izaudzēt pārtiku.
2. Draugu dārzs – lielāka teritorija, nenorobežota (izņemot dzīvžogs kā alternatīva), kas paredzēta dažādām aktivitātēm, gan pārtikas audzēšanai, gan piknikam, paredzēta biedrībām, organizācijām, skolām.
3. Centrālais dārzs – nenorobežota teritorija, kas ir atvērta ikvienam, katrs var aktīvi darboties un uzturēt kārtībā šo teritoriju un veidot savas aktivitātes šajā teritorijā, kas ir saskaņotas ar kopienas valdi un biedriem.

Veiksmīgai Lucavsalas attīstībai, to ir paredzēts izveidot kā radošo salu (līdzīgi kā ir radošie kvartāli), kur tiks izveidota sadarbība ar pilsētas skolām un to audzēkņiem, kas varēs aktīvi un radoši izausties šīs salas attīstībā, plānošanā un izveidē, kur paredzēts saglabāt salas dabīgo veidolu. Kā arī tiks piesaistītas dažādas Latvijas biedrības, kas ir līdzīgi domājošas.

Sala tiks iedalīta 5 zonās. Kur (skatīt karti) **zilā** zona apzīmē parku. Vieta, kur gan kopiena, gan pilsētas iedzīvotāji varēs atpūsties un justies pilnīgi dabā, tajā pašā brīdī atrodoties ļoti tuvu centram. **Oranžā** zona apzīmē sociālā biznesa norisi. Tas ir piknika dārzs – vieta, kur par simbolisku samaksu var atnākt un sataisīt sev maltīti no piknika dārzā augošiem labumiem. Brīvdabas kinoteātris un teātris, skatuve koncertiem un citām aktivitātēm. Tirdziņa vieta, kur zemnieki un kopiena pārdod savus audzētos labumus. **Zaļā** zona apzīmē ģimenes, draugu un centrālā dārza teritoriju. **Dzeltenās** zonas teritorijā paredzēts iekopt vidi dažādu videi draudzīgu, alternatīvu festivālu rīkošanai.

	Uzstādītie mērķi	Realizēšanas laiks	Sadarbības partneri
1.	Ģimenes dārziņu popularizēšana	2016- 2020	Rīgas dome
2.	Draugu dārzs	2016- 2020	NVO tīkls
3.	Centrālais dārzs	2016- 2020	NVO tīkls
4.	Sadarbība ar pilsētas skolām un to audzēkņiem	2 reizi gadā pasākumi, rudenī un pavasarī	Rīgas dome, Rīgas skolas, vides organizācijas
5.	Ekspedīcijas	Reizi mēnesī	NVO tīkls, Rīgas skolas
6.	Bioloģiskās pārtikas degustācija	Vasaras, rudens mēnešos	NVO tīkls, Rīgas skolas
7.	Tīrīšanas darbi, teritrijas sakopsana	2 reizi gadā, rudenī un pavasarī	NVO tīkls, Rīgas skolas, Rīgas dome, RTU
8.	Ražas svētki	1 reizi gadā	
9.	Kopienas mājas izveide	2016	
10.	Meistarklases un sēkļu maiņa	1 reizi gadā	NVO tīkls

11.	Permakultūras popularizēšana, semināri	2016-2020	NVO tīkls
12.	Mazdārziņu forum	1 reizi gadā	NVO tīkls
13.	Bio jahtu piestātņi	2018	NVO tīkls, Rīgas dome, RTU
14.	Riteņbraucēju celiņš	2017	NVO tīkls, Rīgas dome, RTU
15.	Izveidot alternatīvus enerģijas ieguves veidus, piemēram, saules baterijas.	2019	Rīgas dome, RTU
16.	Atkritumu šķirošanas konteineri, kas ir videi draudzīgi	2016	Rīgas dome
17.	Vides izglītības	2016-2020	NVO tīkls, Rīgas skolas, Rīgas dome, RTU
18.	Kultūras pasākumi	2016-2020	NVO tīkls

Radošā sala

